

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Aangetekend

Datum

13 oktober 2017

Ons kenmerk

z2017-05484

Contactpersoon

070 8888 500

Onderwerp

Actieve publicatie van persoonsgegevens door gemeenten

Geachte ,

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) ontvangt veel signalen¹ over publicatie van persoonsgegevens van burgers door gemeenten door bijvoorbeeld openbaarmaking van besluitenlijsten, (ingekomen) raadsstukken en collegestukken, aanvragen, bezwaarschriften en beslissingen op bezwaar. De AP gaat ervan uit dat niet in alle gevallen een wettelijke grondslag als bedoeld in de Wet bescherming Persoonsgegevens (Wbp) aanwezig is voor publicatie van de in die stukken opgenomen persoonsgegevens. In deze brief gaat de AP nader in op het juridisch kader dat hoort bij het actief publiceren, op internet of anderszins, van persoonsgegevens door gemeenten en in welke gevallen dat wel of juist niet toelaatbaar is. De AP vindt het belangrijk dat dit onderwerp onder de aandacht van uw leden wordt gebracht.

Wettelijke grondslag

Elke verwerking van persoonsgegevens moet zijn gebaseerd op een wettelijke grondslag zoals genoemd in artikel 8 van de Wbp. Publicatie van persoonsgegevens, bijvoorbeeld op internet of in een dagblad, is een vorm van verwerking. Uit artikel 8 van de Wbp volgt dat de verwerking van persoonsgegevens onder meer toelaatbaar kan zijn indien dit noodzakelijk is voor de nakoming van een wettelijke verplichting of een goede vervulling van een publiekrechtelijke taak. Bovendien volgt uit dit artikel dat de verantwoordelijke dient na te gaan of het doel ook langs een andere weg en met minder ingrijpende middelen kan worden bereikt.

¹ Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming van toepassing, waarin een versterkt klachtrecht voor burgers is opgenomen. Hetgeen thans als signaal wordt opgevat, zal dan hebben te gelden als klacht, welke als zodanig door de toezichthouder dient te worden behandeld.

Datum
13 oktober 2017

Ons kenmerk
z2017-05484

De AP ziet dat in de praktijk door gemeenten een beroep wordt gedaan op twee wetten voor het actief publiceren van voornoemde informatie. Ten eerste artikel 8 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) met betrekking tot informatie over beleid, de voorbereiding en de uitvoering daarvan begrepen, zodra dat in het belang is van een goed en democratisch bestuursvoeringbeleid. Ten tweede de artikelen 19, 23 en 60 van de Gemeentewet met betrekking tot raadsstukken en besluitenlijsten van de raad en van het college.

Er zal niet snel sprake zijn van een wettelijke grondslag voor publicatie van persoonsgegevens op basis van de artikelen 23 en 60 Gemeentewet. Deze artikelen voorzien in de publicatie van besluitenlijsten, die blijkens de memorie van toelichting bestaan uit korte lijsten, waarin niet ook de onderliggende stukken zijn opgenomen.² Aan deze publicatieverplichting kan doorgaans worden voldaan zonder dat de onderliggende stukken worden gepubliceerd, en aldus is het publiceren van deze onderliggende stukken in beginsel niet noodzakelijk in de zin van artikel 8, aanhef en onder c, van de Wbp.

Er zal eveneens niet snel sprake zijn van een wettelijke grondslag voor publicatie van persoonsgegevens op basis van de artikelen 8, eerste lid, van de Wob en artikel 19, tweede lid, van de Gemeentewet. Beide artikelen kunnen in beginsel een wettelijke grondslag zijn voor publicatie van persoonsgegevens, omdat hieruit een wettelijke verplichting kan volgen om persoonsgegevens te publiceren (artikel 8, aanhef en onder c, van de Wbp) of omdat persoonsgegevens worden gepubliceerd in het kader van de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak van de gemeente (artikel 8, aanhef en onder e, van de Wbp). Echter, artikel 8, aanhef en onder c / e, van de Wbp schrijft ook voor dat de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk moet zijn. Of wordt voldaan aan het noodzakelijkheidsvereiste dient van geval tot geval te worden beoordeeld (zie ook hierna onder 'Richtsnoeren'). In de regel zal de vermelding van de persoonsgegevens in deze stukken niet noodzakelijk zijn voor een goede vervulling door gemeenten van hun actieve publicatieverplichting op grond van de Gemeentewet of de Wob.³

Richtsnoeren

Ter informatie wijst de AP er nog op dat in december 2007 de CBP Richtsnoeren Publicatie van persoonsgegevens op internet zijn gepubliceerd. In augustus 2009 zijn verder de CBP Richtsnoeren Actieve openbaarmaking en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer gepubliceerd.

² Kamerstukken 28 243, 3, p. 4.

³ Volledigheidshalve merkt de AP nog op dat de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties in de memorie van antwoord bij de Gemeentewet heeft opgemerkt dat beperkt zou moeten worden omgegaan met anonimiseren.³ Deze opmerking wordt in de praktijk soms ruim uitgelegd, maar in de visie van de AP ziet deze opmerking, gezien de context en de woordkeuze van de minister, uitsluitend op het anonimiseren van namen (en mogelijk andere persoonsgegevens) van collegeleden en raadsleden. Deze opmerking ziet niet op het beperkt anonimiseren van persoonsgegevens van betrokken derden. Deze uitleg ligt mede voor de hand omdat de woordkeuze van de minister aansluit bij uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, waaruit volgt dat de publicatie van persoonsgegevens van bestuurders en ambtenaren niet snel met een beroep op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer kan worden voorkomen wanneer het informatie over beroepsmatig functioneren betreft. Zie bijvoorbeeld ABRvS 18 december 2002, ECLI:NL:RVS:2002:AF2070.

Datum
13 oktober 2017

Ons kenmerk
z2017-05484

Bij de beantwoording van de vraag of de publicatie van persoonsgegevens door gemeenten in een concreet geval noodzakelijk is, kunnen deze richtsnoeren behulpzaam zijn. Hierin worden regels gegeven voor het 'Wbp-proof' maken van de belangenafweging die nodig is bij de toepassing van artikel 8 van de Wbp. In de richtsnoeren is het volgende voorbeeld opgenomen met betrekking tot deze belangenafweging:⁴

Een voorbeeld is het publiceren van brieven die burgers aan de gemeenteraad hebben gestuurd. Vaak worden dat soort brieven onverkort op internet geplaatst. In het licht van het voorgaande leidt de belangenafweging er echter toe dat er geen noodzaak is om ook de naw-gegevens en 'natte' handtekening van de afzender van de brief op internet te plaatsen. Ditzelfde geldt voor het op internet plaatsen van bezwaarschriften, zodat de persoonsgegevens van bezwaarmakers openbaar worden gemaakt. Wat betreft de wijze van actief openbaarmaken voldoet het op internet integraal publiceren van ingescande documenten doorgaans niet aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. Het belang van openbaarheid vereist niet dat bekend wordt wie de brief heeft geschreven, waar die persoon woont en hoe zijn/haar handtekening eruit ziet.

De AP verzoekt u deze brief onder de aandacht van uw leden te brengen en verneemt graag te zijner tijd de wijze waarop u dit heeft gedaan.

Voorts wil de AP u nog op het volgende wijzen. Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van kracht. In deze brief is door de AP reeds de AVG meegenomen en dit leidt thans niet tot een ander oordeel dan onder de huidige Wbp. In dat kader acht de AP het echter wel van belang het volgende op te merken. De AVG beoogt in de gehele Europese Unie een uniforme toepassing van de regels inzake bescherming van de grondrechten en de fundamentele vrijheden van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens. Teneinde de uniforme toepassing van de AVG te bewerkstelligen is onder meer noodzakelijk dat de toezichthoudende autoriteiten in de verschillende lidstaten van de Europese Unie gezamenlijk bijdragen aan de ontwikkeling van uniforme uitleg van bepalingen van de AVG. Gelet op de omstandigheid dat de AVG pas vanaf 2018 van kracht is en zal worden toegepast, kunnen inzichten met betrekking tot de toepassing van de AVG – door bijvoorbeeld benodigde afstemming met andere toezichthouders – in de toekomst mogelijk invloed hebben op het huidige oordeel van AP.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan het Interprovinciaal Overleg en de Unie van waterschappen.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,
Voor deze,

Voorzitter

⁴ CBP Richtsnoeren Actieve openbaarmaking en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, p. 15.